

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egyen száma 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal: K.-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

Közgazdaságunk 1897-ben.

A már lezárt 1897. évet Magyarországon közgazdaságának történetében határozottan a kedvezőtlen időszakok közé kell sorozni. A milleniumi fényes napok után a nemzet ismét visszatért a munkába s erős alkotó-kedvvel vette fel tevékenységét. Most, a mikor ennek a tevékenységnek folyamatára visszatérünk, azt kell konstatálnunk, hogy a munka eredményei nem kielégítőek, mert a természeti erők és a többi közrejátszó tényezők nem kedveztek annak a törekvésnek, mely Magyarországon közgazdaságát az 1897-iki évben előbbrevinni s előnyösen fejleszteni akarta.

Nemzeti gazdaságunknak főként agrár jellege következtében a termelés faktori között elsőrangú szerepet játszik a természet, illetőleg ennek befolyása a gazdaságra nézve. S ebben az évben abszolút rosszul viselkedett ez a nagy tényező, a minnek következménye lett aztán mezőgazdaságunk további hanyatlása. A termés nagyon rossz, majdnem a legrosszabbak közül való volt s ez a szomorú tény adta meg egész mezőgazdaságunk helyzetének karakterét. Évtizedek óta nem produkált ilyen csekély mennyiséget a magyar mezőgazdaság s a kik azt hitték,

hogy az alacsony gabonaárak már a leg-súlyosabb viszonyok közé sodorták mezőgazdaságunkat, azok meggyőződtek most arról, hogy még ennél is nagyobb csapás reánk nézve a rossz terméseredmény, legyen bár a gabonaár akkora, mint a milyen két évtized óta sem volt. Mert a rossz terméseredmény hatása alatt az év közepén a buza ára tényleg egészen váratlanul nem remélt nivóra szökkent fel; gyors egymásutánban 10—11—12, sőt 13 forintos árakat látunk s a világ-konjunktúra minden kiegyenlítő hatása dacára az év végéig megmaradt a 12 forint körül mozgó árfolyam. Ezeket a magas árakat azonban, sajnos, csak a belföldi fogyasztás fizette meg, mert kivitelre csak minimális mennyiség jutott. A mezőgazdaságunk másik alkotórésze: az állattenyésztés sem örvendhetett kedvezőbb viszonyoknak. Egyrészt a sok járvány következtében megapadt állomány, másrészt a még mindig fennálló kiviteli korlátozások lehetlenné tették nagyobb export-forgalom kifejlődését s ennek hiánya viszont elvonta állattenyésztésünkől az ujjáéledés eszközeit. Nagy és mély tespedés tapasztalható ezen a részen, mely annál sajnálatosabb, mert agrikulturánk épp legjövendőmezőbb ágát emésztí.

Az ipar viszonyai szintén határozot-

tan kedvezőtleneknek mondhatók. Az a körülmény, hogy nagyiparunk legfőbb ágai hivatásszerűen saját mezőgazdasági termékeinek feldolgozásával foglalkoznak, átvitte az agrár-bajok egész tömegét az iparra is. Ily módon jutott többé-kevésbé súlyos helyzetbe, mely részben válságossá fokozódott, malomiparunk, szesziparunk és cukorgyártásunk, míg viszont a versenytul-fokozása a szó szoros értelmében tönkretette üveg iparunkat. A nagyipari ágak ilyen helyzeténél éppenséggel nem kedvezőbb a kisipar állapota sem, mert ez a nemzeti szempontból is igen fontos kereseti csoport ma is küzködik évtizedes bajaival. Apróbb intézkedések számos oldalról történtek a kisipar javára, de valamilyes nagyszabású segítő erő nem jött. A kisipari hitel kérdése is még mindig parlagon hever, éppúgy, a mint megoldatlan a szövetkezés is. A kézműipar és a háziipar helyzetében sem történtek nagyobb változások. Ellenben figyelemre-méltó az a kérdés, melyet az Országos Iparegyesület új iparágak meghonosítása érdekében indított meg most, a mikor komolyan lehet beszélni a vámterületi önállóság közeledéséről is, könnyen lehet ez a mozgalom nagyarányú fejlődésnek alapja.

A nemzeti gazdaság harmadik ága:

TÁRCZA.

A parasztvezér.

(Vége.)

De látszott, hogy az lesz az áldozat, a ki előbb elfárad. Már a haramia feltört és meghempergett 3—4-szer a csendbiztossal a lovak lába alatt. Most aztán hol egyik volt alól, hol a másik, üvöltés volt az már, a milyen bangokban kitörtek... S Klemm Jusztin vörösféjjel érezni kezdte, hogy elhagyja ereje... akkor pedig veszte van. A hatalmas természetű haramia kitartóbb volt, valahányszor lerázta magáról a csendbiztos, örületes hörgésszerű üvöltésben tört ki a dühtől. De csak akkor tudott erőt venni Klemmen, mikor ennek a sebéből kiömlő vér előntötte a szemét. Behunyt szemmel védekezett most Klemm Jusztin a felülkerült haramia csapása ellen. A revolvért pedig fogta görcsösen, mintha oda lett volna növe hozzá a keze feje. De a vért nem tudta letörölni a szeméről, már azt hitte, vesztie kell, midőn egyet rázkódott a zsivány alatt és magával hengergette az ajtóig.

Rémítő percek voltak ezek. Az utolsó erőki-fejtés a halálos küzdelemben. Vér Antal átfogta ellenfelét, hátracsavarván ennek a bal kezét, melylyel a „közös” revolvért tartotta, de ezalatt kiszabadult Klemm jobb keze, úgy, hogy hirtelen elkaphatta a földön nyújtzkodva az istállóajtó sarkát és egy erős rántással kilökvén, elordította magát:

— Emberek, tűz van!...

A haramia ekkor mást gondolt, felugrott, hogy meneküljön, de a revolvérnél fogva ott maradt mégis, mert ezt még se volt tanácsos visszahagyni a csendbiztosnál.

Ekkor újra lezuhant nagy, erős teste Klemm Jusztinra, a ki már-már elvesztette erejét és egyre kiabált:

— Emberek.

S a legválságosabb pillanatban, a mikor a haramia jobb keze Klemm torkán volt, beugrott az ajtón egy ember, majd három csendlegény a makói biztossal, a ki megtudta az elmenekült legényektől, mi történik az istállóban. (Jártak már azóta tán a főispánnál is.)

Aztán a megkínzott nagytekintélyű parasztot közre kapták. Klemm Jusztin elesigázva, összetörve roskadt le a padra és parancsolta, hogy kössék meg Vér Antalt.

Roppant izgalmat keltett az eset a városban. A halálküzdelenről beszélt mindenki s mikor Klemm Jusztin bevitte Laucsik elé a makói kutyát, azt mondta:

— Nagyságos uram, elhoztam a kutyát, de nagyon erős foga van.

S megmutogatta a vakmerőségének és bátorságának nagyszerű harcában kapott plezurokat.

Mokkorát nőtt aztán megint Klemm Jusztin feje, mikor kiderült, hogy a makói virilista, az általános tisztelt nagytekintélyű paraszt, Vér Antal a legveszedelmesebb haramiák egyike volt és a feleségével lóháton kalandozták be éjjelenként a csanádmozgói határokat. Raboltak, gyilkoltak. A kiből legjobban bízott, az beszélt el a vizsgálóbírónak kettőjük rémtörténetét.

Itt van egy.

A béres legény befogta a lovakat, mikor az esthajnal-csillag feljött. Az asszony ott állt a gazdával.

— Hova mész Tóni, hogy engem el nem viszel.

— Itthon lesz dolgoz asszony — felelt Vér Tóni.

Az asszony körülbelül tudta, hogy mi.

Mielőtt Vér Antal a lovak közé csapott volna, hátraszólt suttogva az asszonynak:

— Mire hazagyűvök, nem akarom ezt látni.

Az az „ezt”, a béres legény ott állt a kocsin előtt és nézett a gazdája után. Később lefeküdt az istállóban.

Éjjel kilopózott az asszony, odafeküdt a kocsi mellé, megcsókolta és a következő pillanatban — agyonlőtte. Feltérdelve éppen eltalálta a szívét a kezében volt revolvérrel.

Aztán szépen el is takarította a kertben egy nagy fa alá.

Reggelre semmit se talált belőle, egy esőpp vért se a „nagyeszü” paraszt.

Ilyen történetek voltak ezek. A virilista haramia és az asszonya börtönben haltak meg. Vér Tóni üveggel fölmetszte az ereit. Ez nem használt. Aztán felakasztotta magát a szegedi börtön-ablakra.

A zsinógot az ingéből, gagyájából fonogatta. Az asszony pedig Mária-Nostrán halt meg s azt mondják, imádságosabb rab nem volt nálánál.

Ilyen szolgálatokat tett akkor Klemm Jusztin a közbiztonságnak és a szegedi vár urának.

a kereskedelem természetesen elviselte azokat a következményeket, melyek a másik két gazdasági ág bajaiból reá áthárultak. A kereskedelem közvetítő hivatásából logikus okozatként folyik, hogy a mezőgazdaság és az ipar viszonyaiban történő változások itt is éreztetik hatásukat. S mégis, a kereskedelem helyzete, bár épenséggel nem kedvező, de mégis jobb volt az egész év folyamán, mint a többi gazdasági ágaké. Ez azért van, mert a kereskedelmet nem köti a hely, s ily módon amit egyik oldalon szenved, kárpótolja a másikon. A magyar mezőgazdaság nem nyújtott elég anyagot a forgalomnak, — hát külföldre fordult a kereskedelem s közvetítő eszközeit rendelkezésére bocsátotta az orosz gabonának, a szerbiai marhának stb. Viszont azonban nem cselekedhetett hasonlóképpen az a kereskedelem, mely már annakelőtte is a belföldi fogyasztás táplálásával foglalkozott; az élelmi-, ruházati-, fényüzési- és használati-cikkkel dolgozó kereskedelem bizony erősen viselte a kedvezőtlen viszonyok következtében megapadt fogyasztás mellőzését s ennek folyamánál tekinthető a hitelviszonyok alapos megromlása a kereskedelemben.

A gazdasági élet minden részének illetéknéppen hanyatló viszonyai kell, hogy mutatkozzanak ott is, ahol a gazdasági ágak ügymenete bonyolódik: a forgalomban és közlekedésben. E téren való konszolidált viszonyaink dacára a szünetelő gabona- és állatkivitel nagy jövedelmeket vontak el vasutaink és hajóvállalataink bevételeiből s ennek következményeül tudható be, hogy a Magyar Államvasutak bevétele mintegy 3 millió frttal hanyatlott, s bárha a csekélyebb forgalom bizonyos megtakarításokat tett lehetővé, végül mégis közel egy millió forintnyi hiány fog mutatkozni. A többi közlekedő vállalat helyzete természetesen szintén nem lehetett kedvező. Vasutaink hálózata mintegy 700 kilométerrel növekedett az év folyamán.

Ime, röviden összefoglalva, ez az elmúlt év közgazdasági története. Csupa kedvezőtlen, szomorú dolog, de sajnos, tényleg ez a helyzet. A magyar munkát nem koronázta siker ebben az évben, s egyedül a borura-derü reménysége az, amelyre kedvezőbb kilátásokat alapíthattunk az új évre nézve.

P. Sz.

Járásbíróságunk ügyforgalma és tevékenysége 1897-ben.

A közönségre nézve nem érdektelen jelenség megfigyelni a statisztikai adatok tükrében járásbíróságunk múlt év 1897. évi ügyforgalmát és tevékenységét.

A polgári iktató könyv tanúsága szerint 1897. évben érkezett 10459 beadvány. A vétség és kihágásokról vezetett könyvek szerint 3876 bf. szám tűnik ki. Ezekenkivül külön számok alatt kezeltetnek a fizetési meghagyások, melyeknek száma 387. Az egyezségi kísérletek, melyekből 18 adatott be. Kiseb polgári ügy 13. Elnöki ügydarab 499, — a felsorolt számok összege 15252-re ug.

Ezen járásbírósnál telekkönyv és bűnvizsgálat nem lévén, tudvalevőleg 1 járásbíró és 2 aljárbíró működik. Alkalmazva volt mellettük 2 joggyakornok, a többi közeli személyzet: 3 őrök és talán 3 díjnok.

A fennebb említett polgári ügyekből 758 kereseti, melyhez a múlt évi 136 hátrálékot hozzáadva, elintézésre várt 894 drb.

Az 1897-ben beérkezett perek közül 50 frt-érté-
kig terjedő 328. 50—200 frt-ig terjedő 176. 200—500-
ig terjedő 40. 500 frt-on felüli 6. Tulajdoni per 63.
Más természetű per 145 drb. volt.

Ezekből a megelőző évi hátrálékokkal együtt befejeztetett Fejér Károly kir. járásbíró ur által 707, Baresa Miklós kir. aljárbíró ur által 69. Nagy Domokos kir. aljárbíró ur által 12. Hátrálékban maradt a 3 bírótól 106, melyből a szünetelő 66 pert leszámítva, a be nem fejezett perek száma 40.

A befejezett perek közül egyezséggel intéztetett el 195, makacssági ítélettel s beismeréssel 98, részítélettel 3, végítélettel 200 s a többi perbebejező vagy más végzéssel.

1897. évben 1034 vétség és kihágás ügy merült fel a járás területén, — melyek közül Nagy Domokos albíró ur 1009-et intézett el, marasztaló ítélet 238, felmentő 192 s megszüntető 579. Halál-eset a Kézdijárársban 1492 volt a múlt évben. A mi a járásbíróság tevékenységét illeti, a kimutatás szerint Fejér Károly kir. járásbíró elintézt 3713 ügy-számot, melyek közt végrehajtási ügy 359 és azon kívül 387 drb. fizetési meghagyást, Baresa Miklós kir. aljárbíró 7176 ügy-számot, melyek közül hagyaték átadó végzés 343 drb., azon kívül segédkezett a sommás perekben s a vétség és kihágási ügyek letárgyalásánál. Nagy Domokos kir. aljárbíró elintézt 3436 ügy-számot, melyek közül vétség és kihágási ügy 378. Máthé Dezső tehetséges ifjú joggyakornok járásbíróságunknak az ügyek elintézésében, úgy a sommás ügyvitelnél, mint hagyatéki és bünyfenyítő osztálynál az ügyek elintézésében s az ítéletek tervezetében olkszítésében igen tevékeny részt vett.

A kezelő személyzet tevékenysége sem csekély jelentőségű; úgy a kiadó, mint az irattár kezelési rendszere, noha a rubrikák és számadatok végtele-sége nyögőzi és komplikálja az illetőket eljárásukban, ugyiszólva semmi kívánni valót nem hagy fen. A jogkereső közönség készséggel ismerheti el, hogy a bírói személyzet mindenike nagy eredményes munkásságot fejtett ki, noha az ügyek szaporulásával főként a polgári osztálynál egy ember fizikai és szellemi ereje alig látszott elegendőnek lenni azok gondos feldolgozására. Mégis, a mint a kimutatásokból látjuk, járásbíróságunk a legrendszerezettebb vezetett és rendben tartott járásbíróságok egyike, nemcsak a megye területén, hanem az országban is.

A statisztika a bíróságoknál, mondhatjuk az, a mi a zárszámadás a pénzintézeteknél, kereskedő házaknál vagy a magánembernél. Abból látjuk meg, hogy mit, hányszor s minő eredménnyel végeztek. Az ekként elkészített kimutatások a bíróságok által az igazságügyminiszteriumhoz terjesztettek fel, hol az összes hazai bíróságok ilyenmő adatait kiadják egy könyvben, mely jókora kötetet tesz ki. A ki többet akar az ily adatokból tudni, az a kiadandó évi kimutatásból bővebb tájékozást nyerhet.

Ügyvéd.

Titkári jelentés.

Felolvasta Dobay János az „Erzsébet” árvaházhoz jan. 9-én tartott közgyűlésén.

(Vége.)

Az intézet beléletéről megemlítenének talá-lom, hogy a háromszékmegyei hölgyek millenáris alapítványi helyére a törvényhatóság Csia Rézi te-leki árvát vette fel. Az árvák közül Nagy Mari, Dénes Mari, Molnár Julia, Trefán Poli, Józsa Vilma és Németh Johanna, összesen 6-on adattak ki részint szolgálatba, részint rokonaikhoz el-tartás végett. Ezek helyett felvétettek Vi-zi Mária, Laczkovics Róza, Hongán Erzsé Kézdívá-sárhelyről, Vajna Ilona és Kádár Anna Kovász-náról és Orbán Ilona Árkosról, összesen 6-on. Férj-hez ment árváink közül Tóth Etel, Keresztély Már-ton cipészhez, Gál Róza Szabó József csizmadiá-hoz, kiknek meggyűjtött pénzük 1200 frtban ki-adatott.

Részt vett intézetünk ama fényes ünnepsége-ken, miket a megye közönsége hatálykai Potsa Jó-zsef főispán ur tiszteletére rendezett valóságos bel-ső titkos tanácsossá váló kineveztetése alkalmával

Ezuttal Séra Tamás megyei árvaszéki elnök ur tol-mácsolta az összes humán intézetek szerenese ki-vánatait.

Megkaptuk az 1896. évi ezred éves kiállítás-ról az érmet és az erről szóló okmányt, mely min-denestire méltó büszkesége leend minden időkb-n intézetünknek.

Intézetünk beléletére s vagyoni viszonyaira vo-natkozó egyéb adatokat az igazgatói s pénztári je-lentések fogják bővebben tárgyalni; s hogy ismétlésekkel a tisztelt közgyűlés figyelmét ne fá-rasszam, azokat nem is érintem, de mielőtt jelen-tésemet bezárnám, nem hagyhatom figyelmen kívül megjegyezni, hogy ezen év október 18-án lesz 25 éve annak, hogy intézetünk megkezdette pályafutá-sát. A 25 év, tisztelt közgyűlés — olyan numerus, melyet úgy egyesek, mint intézetek meg szoktak jubilálni. Mi sem tehetünk másképen. Van nekünk miért örövendeni, miért ünnepelni, mert több negyed század vonalhat el intézetünk felett, de öröndetes eseményekben oly gazdag tén sohasem lesz. De az is igaz, hogy örömeinknek ezen esztendőben, mely oly mélyen sújtotta a mi nemes elnök bárónókn-ket — kifejezést nem adhatunk, azért én tisztelettel in-dítványozom, hogy az intézet 25 éves fennállásá-nak jubileumát csak az 1899. év október havában tartsa meg, azonban most már küldjön ki egy bi-zottságot, mely a jövő közgyűlésre nyújtson be egy tervezetet.

A jövő szép tervei közül még egyet vagyok bátor felemlíteni. Már régebben felmerült azon esz-me, hogy ezélszerű lenne az árvaháznak egy na-gyobb szabású tárgysorsjátékot rendezni, mely siker esetén anyagi helyzetünket jelentékenyen fellendítené. A terv 150 ezer egy koronás sorsjegyet és ezüst nyereménytárgyakat foglal magában. Én a várha-tó eredményt a kockázattal összevetve, ez idő sz-e rint csak annyit vélnék ezélszerűnek, hogy a tisz-telt közgyűlés a tárgysorsjáték rendezését elfogad-va, kérné fel Benke Gyula országgyűlési képviselő urat, hogy a sorsjáték finanszírozása iránt becses vé-leményét közölje és a tisztelt közgyűlés csak ennek megfontolása után hozzon határozatot, mert az már előre is látható, hogy intézetünk idegen segély nél-kül ily nagy mennyiségű sorsjegyet elhelyezni nem leend képes.

Ezekben kívántam, tisztelt közgyűlés, a múlt év nevezetesebb eseményeiről igen röviden beszámolni s mielőtt jelentésemet bezárnám, kedves kötelessé-gemnek ismerem a legteljesebb elismerés hangján emlékeznem meg az intézet tisztviselői karáról, mely élen mi lelkes elnök bárónókn-kel, dícsőretre méltó munká-ságot fejtett ki. Elnök bárónó óriás munkáereje, meg-történhetlen energiája adja meg az impulzust mindazok-nak, kik körülötte élnek és mozognak a tevékenységre és ez a múlt évben is igen szépen nyilvánult Nagy Károly az intézet nagyerőlemű igazgatója. Nagy Ká-rolyné, a háztartási ügyek pontos és takarékos ke-zelője, Martzi Ferencz intézet tanügyeinek alapos és lelkiismeretes vezetője s az intézet többi tanérője, az intézet vagyonát kezelő bizottság, az igazgató-ság, úgy együtt, mint egyenkint teljesen méltók rá, hogy hálánkat és olismerésünket fejezzük ki az el-múlt évben tanúsított üdvös munkálkodásukért. Le-gyenek ők továbbra is oly buzgók, mint eddig va-lának.

Én pedig tisztelettel kérem, hogy jelentésemet tudomásul venni s az abban foglalt indítványokat elfogadni méltóztassék.

Tanügy.

„Polgári Iskolai Körök.”

A múlt év december hó 5-én a lap tanügyi rovatában „Polgári Isk. Körök” ez. alatt egy fel-hívás jelent meg, mely üdvös mozgalomnak az a czélja, hogy a vidéki polg. iskolák tanártestületei szerves összeköttetést létesítsenek az „Országos Polg. Isk. Egyesülettel” és ezáltal a testületi életet felvi-rágoztassák.

Az „Alesik-Háromszék- és Brassói Polg. isk. Kör” megalakítását a kézdí-vásárhelyi áll. polg. fiu isk. tantestülete karolta fel s felhívása nem volt pusztában elhangzó szó, mert a csik-szeredai polg. isk. kivételével, — honnan ez ideig még értesítést nem küldöttek — lelkesen pártolják azt az eszmét, mely kétség kívül nagy szolgálatot tesz a polgári iskolák ügyének.

Az egyes válaszokat terjedelmük miatt nem tartom közölhetőnek, éppen azért csak röviden, kivonatban ismertetem a következőkben:

Az első átiratot 218 sz. alatt a baróti áll. polg. iskolától kapta a testület Bedő József igazgató aláírásával. A felhívást egész terjedelmében magokévé teszik s felkérlik testületünket az ügy minél hamarabb való megteremtésére. Szíves szolgálataikat bármikor és bármiben rendelkezésünkre bocsátják.

2. A sepsi-szentgyörgyi polg. leányiskola tantes-tülete nevében Málik József igazgató írt, az értesítés 275 sz. alatt érkezett. A testület örömeinek és köszönetének ad kifejezést a kezdeményezésért s határozatilag kimondja, hogy az „Alsó-Háromszék és a Brassóvármegyei polg. isk. kör. megalakítását az Országos Polg. Isk. Egyesület keretében időszzerűnek, hasznosnak és szükségesnek tartja” és minden telhető támogatásban részesíteni fog az ügy megvalósítása érdekében.

3. A hosszafalusi polg. iskolák igazgatóságától érkezett 166 sz. alatt. A tanártestület örömmel veszi tudomásul a kezdeményező felhívást; üdvözlí az eszmét és csatlakozik a kibontott zászló alá. Az alaku gyűlés idejéül a tavaszi hónapokat ajánlják. Végül kéri a kézdí-vásárhelyi polg. isk. testületét, hogy tegyen lépéseket annak a keresztül vitelére, hogy a polgári isk. tanár csak az Országos Polg. Isk. Egyesületnek legyen kötelező tagja.

4. A sepsi-szentgyörgyi áll. polg. fiú iskola tanártestülete 313 sz. átiratban értesít határozatáról, melyben szíves csatlakozását jelenti ki.

5. A brassói áll. polg. l. iskola tantes-tülete is óhajt az alakítandó Polg. isk. kör tagja lenni.

E lelkes válaszok örömmel töltötték el a kezdeményező testületet s ennek a hatása alatt értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy az alakuló gyűlést Sepsi-Szent-Györgyön husvét nagy héten fogják megtartani, miről az „Országos Polg. isk. Egyesület” értesítettet fog.

Ezekben volt szerencsém az alakítandó „Alsó-Háromszék és Brassói Polg. isk. Kör”ről beszámolni.

Zajzon Sándor.

Viszonzválasz

méltóságos Beldi Tivadar urnak a „Székelyföld” ez évi 5. számában megjelent „válasz”-ára.

Midőn alábbi viszonzválaszom közreboesátását elhatároztam, nem azon szándék vezetett, hogy az általam igen tisztelt méltóságos urral hírlapi polemia folytassak; de elfoglalt és ma is helyesnek tartott álláspontom védelmére és a méltóságos ur felhozott ellenérveinek megdöntésére szükségesnek tartottam a következőket elmondani.

Előre bocsátom, hogy a milyen károsnak tartottam a kopókkal való vadászat beszüntetését eddig, éppen olyan károsnak tartom ma, a méltóságos ur ellenérveinek olvasása után is, mert egyetlen állításomat sem látom megdöntve.

Hogy az eddigi szokás fentartása mellett nem lehet a nyulakat elszaporítani; azt korábbi cikkemben kifejtettem s elmondtam azt is, hogy helytelen és nagyon káros az, hogy aug. 15-én itt is föl-szabadul a mezőn való vadászat, holott itt a kopókkal való vadászatot csak okt. 1-én lenne helyes föl-szabadítani.

Hogy a méltóságos urék kopó nélkül szép eredményeket érnek el, azt, éppen a méltóságos ur szívessege folytán volt szerencsém látni; de engedjen meg méltóságod, ha erre azt jegyzem meg, hogy a méltóságos urék által elért eredményt ezen vármegye területén mások aligha képesek volna elérni, mivel méltóságodok hármán-négyen akkora terület felett rendelkeznek, hogy mások 15-én, sőt 20-án is vadásznak akkora területen; másfelől pedig az emberekkel való hajtások költségeit is csak a gazdag emberek bírják hordozni.

De midőn volt szerencsém látni a méltóságos urék által elért eredményt, ugyanakkor azt is tapasztaltam, hogy a medvék éppen ott szeretnek leginkább tartózkodni, a hol nem vadásznak kopókkal, sőt nemcsak tartózkodni szeretnek a talpasok ilyen helyeken, hanem annyira megbátródnak, hogy fényes nappal is bejárnak a kukoricázak közé.

A rókáknak strichninnel való mérgezését nemcsak czélszerűnek nem tartom, sőt az ellen határozottan tiltakozom, mert már több helyen szerzett tapasztalatom arról győzt meg, hogy ezen felette veszedelmes mérge kezelésére kevés helyen akad olyan vállalkozó ember, kire azt megnyugvással lehetne rábízni. Sőt lelkiismeretes gondozás dacára is megtörtént már több helyen az, hogy a fennebb jelzett mérge alkalmazása a házi állatokra káros eredménnyel járt. Igen, mert gyakran megtörténik, hogy a felette óvatos ravasz rókák a megmérgezett

madarat vagy husdarabot felveszi, s a helyett, hogy azt megenné, ott hagyja. S még az is megessék, hogy a mérgezéssel megbízott emberek a mérget lerakják oste, szép időben, azon szándékkal, hogy azt majd reggel fölsejdzék, de reggelre eljő a téli zivataros idő s az egész környéket egy óriási hófúvással alakítja át, úgy, hogy a róka komának szant csalékot a legnagyobb igyekezet mellett sem lehet megtalálni. — Aztán majd tavasszal, midőn a házi állatok legelőre bocsátatnak, azok a fű között föleszik az elkallódott mérget s így, a helyett, hogy a rókák pusztulnának el, a marhatartó gazdák szenvednek gyakran nagyobb kárt, mint a mennyi az évi vadászati haszonbér.

Az igen tisztelt méltóságos ur hivatkozott hazánk több vármegyéjére, hol korábban kopókkal vadásztak s mióta azok használatát beszüntették, azóta sokkal nagyobb eredményeket érnek el vadászatok alkalmával.

Csak hogy itt egy kissé nagyocská tévedésen alapul a méltóságos ur felfogása, mivel figyelem kívül tetszik hagyni azon igen lényeges körülményt, hogy a míg az említett vármegyeik majdnem egészen sík területekből állanak, s ezért ott csak éppen a méltóságos ur által felsorolt ártatlan vadacsokká tevének, a melyeket a piezi dakszlíkkal még sokkal czélszerűbben lehet vadászni, mint kopókkal, addig nálunk egész napi járasnyira óriás hegyek és rengeteg erdők terülnek el, hol a kártékony és dudák kedves tanyát lelnek s itt ezeket a nagy vadakat az iczi-piezi dakszlíssakkal nemcsak nem lehet czélszerűen vadászni — mint azt már korábbi cikkemben is kifejtettem — sőt határozottan, merem állítani azt, hogy ezen igen apró vadászok a mi nagy területű, málna- és szederindával bonított havasainkat még csak bejárni sem volnának képesek. Az ilyen vadászok csak a mezőre valók!

En nem állítottam azt, hogy kopó nélkül egyáltalában nem lehetne vadászni, csak azt mondtam, hogy kopó nélkül a vadászat megszűnnék igazi vonzerővé, bíró, élvezetes időtöltéssé, kedves szórakozás lenni s e miatt nagyon sokan lemondanának ezen élvezetről azok közül, a kik most csupán szórakozásból, vagy egészségi szempontból gyakorolják a vadászatot, ha a kopók használata tiltatnék, s így, mert megapadna a vadászok száma, e miatt megrövidítenék az államkincstár s a közsegek is csak csekély összegeket kapnának a vadászterületekért.

Midőn ezen állításaimat most is határozottan fentartom, egyszersmind a kopók kiirtása ellen meg-támadott cikkemben fölhozott érveimet most még egygyel megszorítani bátor vagyok.

Tagadhatatlan tény az, hogy a medvék és vad-disznók irtása sokkal nehezebb volna a kopók kiirtása után s így ezen fene-vadák elszaporodása bizonyosan sokkal nagyobb kárral járna a vármegye birtokosaira nézve, mint a mekkora haszon hármán-négyen abból, hogyha sikerülne a nyulakat megszorítani a kopók kipusztítása árán.

En is nagyon sokszor vettem részt medvék és vad-disznók ellen rendezett vadászatokon s lőttem is medvét, vad-disznókat s ezen utóbbiak között egy pár igen szép vad kint ejtettem el, de minden csak kopók elől. De olyankor midőn kopó nem volt velünk, sem én nem lőttem, sem vadásztársaim nem lőttek nagy vadat, pedig sokféle vadászatot rendeztünk.

Abban egyetérttek a méltóságos urral, hogy vidékünk a vadászat nem jövedelmező s nagyon sokan hasznosabban és jövedelmezőbben használhatnák föl idejüket, ha lemondanának vadászszeszvedélyükről. Azonban bátor vagyok megjegyezni, hogyha a gazdagabb embereknél szórakozási és egészségi szempontból sokszor helyesnek és szükségesnek ismerjük el a vadászattal való foglalkozást: akkor megboesáthatlan bünt követünk el, a midőn olyan intézkedéseket igyekezünk életbe léptetni, melyekkel szegényebb sorsu embertársainkat megfosztanul törekünk ezen élvezetes időtöltéstől.

Hogy a brassói vadásztársaság alapszabályát mely ott az agárral való vadászatot betiltja, felsőbb helyen helybenhagyták, az igen helyesen történt, mivel ellenmondás nem is volt; sőt ezen intézkedést más vadásztársaságok is létre hozták. — De vármegyéinkben a kopókkal való vadászat eltöltése ellen mindenik vadásztársaság tiltakozik és így azt keresztül vinni nemcsak nem szabad, de az országos törvény ellen nem is lehet!

En azt hiszem és azt tartom, hogy a vadásznak nem csak az a kötelessége, hogy a vadat óvja, védje és kimélje, hanem van még a vadásznak on-nél szentebb kötelessége éppen vadász-társaival szemben és ez az, hogy: a mit magára nézve károsnak tart, azt ne kívánja másoknak se.

Különbön béke velünk!

Fekete András.

Ujdonságok.

— Személyi hir. Zagoni báró Szentkoreszty Stephanie városunk diszpólgárnője s human intézetnek megalapítója mult szombaton városunkba érkezett.

— Időjárásunk. Nehány nap óta időnk állandóan hideg és ködös. A hőmérő nappal — 2—6 s éjjel 10—15 C. fok hideget mutat.

— Halálozás. K.-Vásárhelyi Szócs Mózes kereskedő neje Pap Rebeka asszony f. hó 15-én meghalt. Halálát széles körű rokonság siratta. Temetése 18-án ment végbe nagy részvét mellett.

— Farsangi hir. A farsangi kalendáriumban változás történt, a mennyiben az olvasó egyesületnek f. év február 6-ára tervezett bálja elmarad, azonban ne okozzon ez senkinek szomorúságot, mert az üresen maradt bál napnak rögtön akadt gazdája. A koresolyázó társaság nyomban kezét tett rá s e napot lefoglalta egy álarozos bál részére. Tekintettel azon nagyfokú érdeklődésre, melylyel a koresolyázás egészséges sportja minálunk az idén találkozt, nem lehet okunk kétkedni, hogy ezen bál, mely egy jövőendő egyesület alapját van hivatva lerakni, — minden tekintetben fényesen fog sikerülni.

— Sport hírek. Az új jégpálya megnyitása mult vasárnap nagy vigasság között történt meg. Körülbelül 200 ember koresolyázott a jég s ezen kívül nagy számú néző közönség nézte az pompás tarka képet. Különös érdekességet adott a mulatságnak, hogy cigány zene kar muzsikáit egész d. u. s az már egészen bizonyos, hogy muzsika szó mellett még nagyokat esni is sokkal kevésbé fáj, mint a nélkül. Este aztán lámpa fény mellett folytatódott a mulatság s bizony még éjjel tájban is voltak olyanok, kiknek nehezére esett megvárni a nagy és kitűnő jégutakör-től. A koresolya társaság intéző bizottság a koróhajnak engedve elhatározta, hogy különösen a nappal elfoglalt tisztviselők s kereskedőkre való tekintettel minden este 6 órától elkezdve a pályát megvilágítja s ezenkívül kedden, pénteken este és vasárnap délután tűzoltó zenét alkalmaz. Megemlíthetjük még azt is, hogy az intéző bizottság még egy nagyszabású jég ünnepélyt is tervez, melynek azonban részletei még ezután lesznek megállapítva.

— A 10 szobor ünnepét f. hó 19-én tartottak meg a kézdí-vásárhelyi állami iskolák a tanács-ház dísztermében, melyen az iskola gondnokaságán, a tanulókon és tanári karon kívül szépszámu érdeklődő közönség vett részt. Az ünnepséget a IV. fiú osztály eneke nyitotta meg, melyet Kovács István ev. ref. lelkész, állami iskolai gondnokaság elnöke szép emelkedett hangú megnyitó beszéde követett. Ezen szép beszédet lapunk jövő száma fogja hozni. A Király Hymnusát énekelte a leány tanulók énekkara. Zsigmond Ferencz IV. osztályos tanuló Posa Lajos Haza című gyönyörű költeményét szavalta nagy hatással. Székely János igazgató ismetette hazánk 10 nagy alakjának történetét s kor-nás királyunk nagylelkűségét. — Ezen nagyobb szabású beszédet is közölni fogjuk. Ezután Csizsár Róza VI. oszt. tanuló szavalta Posa Lajos Hatás című versét általános tetszés között. Még egy ének következett s ezzel a mai szép ünnepélyt véget ért.

— Koresolyázó sport. A Csizsár Pál kert-helyiségében levő jégpálynak az eddigi ötös bizottsága több buzgó tagot felvévén sorába. Igazgatóság-gá alakult és f. hó 17-én nagyon látogatott és lelkesülésben felülmulhatatlan gyűlést tartott. A jég-pálya ügyeit a volt öt tagu bizottság Dobay János rendőrkapitány vezetése és Csizsár Pál szíves áldozatkészsége mellett intézte. Azonban a munka megszarparodásával szükségessé vált, hogy a teendők felosztassanak az egyes igazgatósági tagok között, a mi meg is történt a következőleg: Először meg-választott Dobay János, titkárnak Zajzon Sándor, gazdának Csizsár Pál, pénztárnoknak Málnásy Kristóf. Így szervezkedve az igazgatóság több üdvös intéz-kedést tett a közönség kényelmére. Örömet okozott az, hogy a jégpálynak a fentartási költsége már a tagsági díjakból biztosítva van, sőt már tökével dí-csekedhetni, de hogy ez számbavehető legyen, el-határozta az igazgatóság, hogy februárban álarozos bált rendez, melynek előkölű a jégpálya létesíté-sében érdemeket szerzett elnökét választotta meg. Félt, hogy a jég a lángoló lelkesültség követke-zésében elolvad s azért elhatározatolt, hogy kedvező idő esetén minden kedden, pénteken és vasárnap este kivilágítással és a tűzoltó zenekar közreműkö-dése mellett lehet jégre menni. A kiknek nincs tag-sági jogyük, egyszeri belépésre 10 kr. fizetnek. Világítás és zene alkalmával a rendez tagoknak is, tíz-tíz kr. kell fizetni.

Nyilttér.*)

K Ö H Ö G É S,

rekedtség és elnyálkásodás ellen a legjobb hatású szer a RETHY-féle

pemetefü-czukorka,

mely ezen bajokat gyorsan megszünteti, kapható minden gyógyszerárban. Egy doboz ára 30 kr. 5 dobozzal 1 frt 50 kr-ért bérmentve küld RETHY BÉLA gyógyszerész Békés-Csabán. Csak akkor valódi, ha minden doboz fenekén aláírásom látható.

**) E rovat alatt közlöttékért felelősséget nem vállal aszerk

Hirdetések

Kiadó lakás.

A kir. törvényszékkel átellenben tek. Nagy Dénes ur szomszédságában levő lakás 1898. április 24-től több évre haszonbérbe kiadó. Értekezhetni Barabás Ferencz gyógyszerész urnál Uzonban.

9 3-3

Eladó erdő.

Karatna község határában a községhez fél órai távolságra egyenletes talajon 80 hold kinőtt esere erdő, melyben legeltetésre alkalmas hely van, örökön eladó. Értekezhetni tulajdonos kézdívásárhelyi lakos Bartók Károly polgármesterrel.

6 3-3

Sz. 37—közlig
1898.

Pályázati hirdetmény.

Kézdí-Vásárhely rendezett tanácsa város képviselő testületének határozata alapján nyugdíjaztatás folytán üresedésbe jött főjegyzői állásra melylyel 800 frt évi fizetés és 200 frt lakbér és annak idején nyugdíj élvezete is van összekötve, pályázatot nyitok, felhívom tehát mindazokat, kik ez állást elnyerni ohajtják, hogy az 1886. évi XXII. 74. §. és az 1883. I. t.-cz. 3. esetleg 6. §-ban előírt okmányokkal felszerelt pályázati kérsüket alólírtához 1898. február hó 1-ig annál bizonyosabban adják be, mivel a később érkező pályázati kérések nem fognak figyelembe vétetni.

Kelt K. Vásárhelyen, 1898. január hó 5-én.

Bartók Károly,
polgármester.

7 3-3

Van szerencsém egy a helybeli, mint vidéki t. közönség szíves tudomására adni, hogy Kézdí-Vásárhelyt a Nemzeti szálló 1 szám alatt szeptember hó 5-től kezdve

ÁLLANDÓ FOGGYÓGYÁSZATI TERMET

nyitottam, a hol a foggyógyászat körébe vágó minden műveletet úgy operatív, mint technikai ágban elvállalok.

Rendelés minden vasárnap reggeltől estig Kézdí-Vásárhelyen. Sürgős esetekben más napokon Kovásznán.

Dr. Morvay István

25 35—* egyetem- és orvos-tudor, fog- és szájbetegségek speciálistája

K á v é

közvetlen behozatala.

A legnemesebb fajokban feltűnő olcsó árak mellett. Szétküldés 5 kilós csinos zsákokban teljese elvámolva és bérmentesen szállítva az ország összes postaállomásaira.

	kilója
Santos természetes, tisztított, igen jó ízű	1.35
Rio láve nagyon szép, jó ízű s igen ajánlható	1.48
Salvadore igen erőteljes, kiadó, tiszta ízű	1.62
Nyugatindiai finom, egyenlő apró szemű zamatos	1.72
Guatemala finom, igen szép erős	1.75
Jamaikai kiváló finom faj, igen jó ízű erőteljes	1.85
Portorico finom, közepes szemű, világos	1.80
legfinomabb, erős, nagyszemű	1.95
Ceylon igen nemes faj, nagyon erős	1.95
Kék java egész nagy szemű különlegesség	2.12
Cuba apró szemű, finom	1.75
közepes szemű, finomabb	1.85
Cuba nagy szemű, még finomabb	1.95
Cuba egész nagy szemű, legfinomabb	2.12
Arany java valódi, sárga, zamatos enyhe ízű	1.95
Mocca, valódi arabiai, apró szemű	2
Gyöngy nagyon szép, igen finom faj erős	1.85
Gyöngy nagyszemű legfinomabb, nagyon erős	2.12

A kávék kiválasztására különös gondot fordítok és a legolcsóbb fajt is egészen nyugodtan ajánlhatom s felelek azoknak tökéletes jóságáért.

Mivel üzletem szigorú alapelve a szolid, igazságos és lekiismeretes vezetésen alapszik, így bizom a tisztelt közönség szíves támogatásában, hogy b. rendeléményeivel a Triesti, Hamburgi és Altonai cégek helyett inkább engem tisztel meg.

Levelezéseknél pontos címet és az utolsó posta megjelölését kérem.

GÁL JÁNOS Fiume

4 5—*

A jövő világító anyaga.

„Electra” gázfejlesztők és világító

készülékek.

Felülmul minden eddigi világító szerit, fénye a vilánnnyal azonos ugyan, de sokkal kellemesebben hat a szemre. Egy „Electra” gázfejlesztő minden készülékkel felszerelve 100—120 frtba kerül; a kezelés egyszerűsége, valamint a világítás olcsósága, ugyanis egy 80 gyertya fényű láng óránként 1 krajczárba kerül, reményt nyújt arra, hogy mihamarább kiszorít minden más világító anyagot.

A világítás megtökinthető, valamint úgy magyarázattal, mint költségvetéssel készséggel szolgálnak

SOLYMOSY ÉS KOSCH GÉPGYÁROSOK

hid utczai üzletében, Közsvárt, hol az erdélyi részek kizárólagos elárúsító helye és főraktára, van valamint főraktára és kizárólagos elárúsító hely

HUNGÁRIA FRICTIOULESS

a legjobb tömszelence sűrítőnek,

Kétrészü faszijskorongoknak.

Gazdasági gépekben állandó kiállítás, malom berendezések, olaj magpörkölők és sajtoló gépek, saját gyártmányú ekek, legnagyobb választék technikai cikkekben, asbest, ruggyanta lapok, zsinorok, tömiők, gyűrűk, gépszijak, gép-olaj és minden a gép kezeléshez szükséges asványi cikkek, továbbá gazdasági eszközök, terményzsák, vízmentes ponyva, kovács, lakatos és asztalos szerszámok és konyhaszerek.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

207 6—*

Virágcsokrokat

élő virágból, dívatosan kötve, minden színű finom virágtartóval és a legdívatosabb koszorúkat, valamint kaméliákat, rózsákat, ibolyákat és tazettákat minden időben szállít

Kypta Ágoston,
virágkoreskedése Brassó.

8. 3-3.

HIRDETÉSEK

lapunk kiadóhivatálában felvétetnek.

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitós-butor-raktárában

Kézdí-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 frtól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlított faszékek és függőnytartók, tükrök, toilett-asztalok, löször és tengerifü matrácok, és sodronyágybetétek galvanizált sodronyból tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt. Összebajtható vas-ágyak 32 rugós matráczezal.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.

89 36—100)